

ת"פ 65003/12/15 - רשות המיסים, היחידה המשפטית אזור מרכז ותיקים מיוחדים נגד אשר מסעוד שרביט

בית משפט השלום בירושלים
ת"פ 65003-12-15 רשות המיסים, היחידה המשפטית
אזור מרכז ותיקים מיוחדים נ' שרביט

בפני
בעניין: כבוד השופט ירון מינטקביץ
רשות המיסים, היחידה המשפטית אזור
מרכז ותיקים מיוחדים ע"י עו"ד כרמל כדור
המאשימה
נגד
אשר מסעוד שרביט ע"י עו"ד יריב אבירם
הנאשם

גזר דין

רקע

הנאשם הורשע על פי הודאתו בשש עבירות של פעולה במטרה להביא לכך שאחר יתחמק מתשלום מס, שלוש עבירות של ניכוי תשומות ללא מסמך, שלוש עבירות של מסירת ידיעה כוזבת, עבירה אחת של ניהול פנקסים כוזבים ועבירה אחת של מרמה ותחבולה לפי חוק מס ערך מוסף. ואלו עובדות כתב האישום:

הנאשם היה בעליו ומנהלו של עסק פרטי לעבודות עץ וריהוט (להלן: **העסק**). הנאשם נרשם כעוסק מורשה והיה חייב בניהול ספרים והגשת דו"חות.

בתקופה שבין החודשים יוני לאוקטובר בשנת 2014, סיפק הנאשם לחברת "קוסטה פרווייקטים בע"מ" שש חשבוניות פיקטיביות של העסק, מבלי שביצע נגדן כל עסקה. החשבוניות היו על סכום כולל של מעל 3.9 מיליון ש"ח וסכום המס הכלול בהן היה 595,158 ש"ח. הנאשם פעל, על מנת לאפשר לחברה להתחמק מתשלום מס אמת, באמצעות החשבוניות הפיקטיביות אותן סיפק.

בתקופה שבין החודשים יוני לאוקטובר בשנת 2014 ניכה הנאשם בדו"חות של העסק מס תשומות תוך שהשתמש בחמש חשבוניות פיקטיביות של חברת "ש.א.ח.ל. ניהול וביצוע בע"מ", אשר נגדן לא בוצעה כל עסקה עם הנאשם או העסק. החשבוניות היו על סכום כולל שמעל 3.5 מיליון ש"ח והנאשם ניכה באמצעותן שלא כדין מס תשומות בסך 541,489 ש"ח.

הודאת הנאשם באה בעקבות הסדר טיעון, במסגרתו הגבילה המאשימה את עצמה לטעון לעונש של 20 חודשי מאסר בפועל. כמו כן הוסכמו בין הצדדים העובדות הבאות:

א. לאחר שנחקר הנאשם בפעם הראשונה, הוא פנה מיוזמתו לחוקר, שיתף פעולה באופן מלא וקיבל אחריות למעשיו.

ב. סכומי המס שנוכו שלא כדין באמצעות החשבוניות הפיקטיביות בהן השתמש הנאשם לא הגיעו לכיסו והוא לא נהנה מהם.

ג. הנאשם הפיק מהמעשים רווח כולל של 15,000 ש"ח.

ד. עניינו של הנאשם הוא חלק מפרשה גדולה יותר, אשר חלקו של הנאשם בה שולי.

ה. הנאשם משמש עד תביעה באותה פרשה.

עמדות הצדדים

ב"כ המאשימה הפנה לחומרת העבירות בהן הורשע הנאשם ולפגיעה שנגרמה לקופת המדינה כתוצאה מהן. בהקשר זה ציין, כי המחדלים לא הוסרו עד היום. מנגד התייחס לשיתוף הפעולה של הנאשם עם ההליך ולקבלת אחריות למעשים. לאור אלה ביקש להשית על הנאשם עונש של 20 חודשי מאסר וקנס מכביד.

ב"כ הנאשם הפנה לנסיבותיו האישיות של הנאשם, כפי שפורטו בתסקיר שירות המבחן, ובכלל זה מצבו הכלכלי הקשה מאוד, היותו אדם נורמטיבי אשר נקלע לתסבוכות שונות, ולמאמציו לשקם את עצמו בעזרת שירות המבחן. כמו כן התייחס לכך שהנאשם היה דמות שולית בפרשיה גדולה, בה היו מעורבים עבריינים מתוחכמים, וכל חלקו בפרשה היה פעילות שארכה חמישה חודשים והניבה לו רווח לא גדול.

לאור אלה, ביקש להסתפק במאסר שירוצה בעבודות שירות.

הנאשם ביקש לומר את המילה האחרונה. בדבריו הביע חרטה על מעשיו, אך הוסיף כי לתחושתו היה יכול להגיע להסדר נוח יותר, לו היה מגיע לחקירה לאחר קבלת יעוץ משפטי.

מתחם העונש ההולם

הנאשם הפיץ חשבוניות פיקטיביות, אשר סכום המס הגלום בהן הוא כ- 595,000 ש"ח ונגדן קיזז חשבוניות פיקטיביות, אשר סכום המס הגלום בהן הוא כ- 540,000 ש"ח. מעשיו של הנאשם נועדו לסייע לאחרים - ולעצמו - להתחמק מתשלום מס אמת וגרמו לפגיעה קשה בקופה הציבורית. חוב המס שנוצר בשל מעשיו של הנאשם לא שולם עד היום.

מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפתוי לבצען גדול וסיכויי התפיסה נמוכים. לפיכך יש מדיניות ענישה ראויה אמורה להרתיע נאשמים מבצוע עבירות דומות. לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל:

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילותן התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים

מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

לעתים רבות מתיחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא. המנעות תשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שוויון בנשיאה בנטל ומכל בחינה שקולה לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עבריו המס ככל עבריו אחר שולח ידו ברכוש חברו - בהבדל שסיכויי תפיסתו של עבריו המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של גנב "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתי אותו משלם עבריו רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון הערכי והמוסרי שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל ממשי בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' (ע"פ 4097/90 בוירסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיסים ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלידו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012)).

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר את מבצעייהן. הפסיקה שמה דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מעבירות אלו. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבותיו האישיות של העבריו יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רובינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

חומרתן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריא לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות.

ר' גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013)[פורסם בנבו]:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...] לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיפם על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי

בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

וכן ר' רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן ועוד, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל, רע"פ 2259/16, חנוכיב.

העובדה כי לצידו של הנאשם היו גם עבריינים אחרים, מנוסים ובקיאים ממנו, אינה גורעת באופן ממשי מחומרת מעשיו. ר' למשל רע"פ 4791/08, נפתלי כהן נ' מדינת ישראל:

אף אם נקבל את טענת המבקש כי היה איש קש עבור אותו רבי אשר ניהל בפועל את החברה, אין זה ברור כלל וכלל כי יש בכך כדי להפחית מחומרת מעשיו. אדם המאפשר במודע כי יעשה בו שימוש כ"איש קש", היינו עומד בחזית העבירה על מנת שאליו תפנה האצבע המאשימה מה לו כי ילין על ש"תוכניתו" התגשמה"

וכן ר' עפ"ג (ת"א) 51807-12-15 יוסי לטין.

גם העובדה כי הרווח ואתו הפיק הנאשם היה - 15,000 ש"ח אינה מהווה נסיבה מקלה של ממש. חומרת העבירה נמדדת בנוק אשר נגרם לקופה הציבורית, ולא ברווח אותו מפיק העבריין.

בקביעת מתחם העונש אביא בחשבון בצד החומרה את היקפן הכספי הנכבד של החשבונות אותן הפיץ הנאשם ובהן השתמש. מנגד אביא בחשבון את התקופה הקצרה בה פעל הנאשם ואת העובדה כי הפיץ חשבונות רק לגורם אחד. לאור כל אלה, מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם הוא מאסר בפועל, לתקופה שבין שנה לשנתיים וחצי.

נסיבות אשר אינן קשורות לעבירות

הנאשם יליד 1961, גרוש ואב לארבעה. לחובתו הרשעה בודדת בעבירה של החזקת סכין. בשנים האחרונות מחוסר דיור ועבודה. בעבר עבד בתחום העץ והבניה וקודם לכן עבד כמכונאי בכלי שיט.

הנאשם קיבל בפני שירות המבחן אחריות למעשיו, ותלה אותם במצב כלכלי דחוק אליו נקלע. עם זאת, הנאשם צמצם את אחריותו למעשיו וטען כי נגרר אחרי אחר, מבלי שהבין לעומק את משמעות המעשים. הנאשם ביטא לפני שירות המבחן עמדה קורבנית, וטען כי זכה ליחס לא הוגן מהרשויות (וזאת בדומה מאוד גם לדברים שאמר לפני, כאשר ניצל את זכות המילה האחרונה).

הנאשם השתתף בקבוצה טיפולית המיועדת לעברייני מרמה. מהתסקיר עולה, כי הפיק תועלת מהטיפול ולמד להסתכל על מעשיו במבט ביקורתי ולהבין את משמעות מעשיו. לצד זאת השירות העריך, כי ברקע המעשים נטיה של הנאשם להתנהלות לא מחושבת. לענין זה הפנה השירות לכך שהנאשם לא עבד באופן מסודר בתקופה שקדמה למעשים, וחי את חייו ללא מחויבות או תכנון.

לסיכום המליץ שירות המבחן להשית על הנאשם עונש מאסר בעבודות שירות, מאסר מותנה וקנס.

דין והכרעה

עמוד 4

לזכות הנאשם זקפתי את הודאתו במיוחס לו ואת העובדה שמדובר באדם נורמטיבי, אשר אין לחובתו מעורבות ממשית קודמת בפלילים. עוד זקפתי לזכות הנאשם את מאמציו לשקם את חייו והשתתפותו הפעילה בקבוצה הטיפולית.

לחובת הנאשם זקפתי את העובדה שעד היום לא שילם את חוב המס. המדובר בנתון משמעותי בתיקי מס, שכן הבעת החרטה של עבריין מסים אמורה להתבטא בראש ובראשונה בתשלום חוב המס.

אני ער לכך שחוב המס לא שולם בשל חסרון כיס של הנאשם. הפסיקה קובעת, כי לא ניתן לתת משקל לענין זה. ר' למשל רע"פ 5557/09, שוסטרמן נ' מדינת ישראל, שם נפסק בעניינו של מי שקיבל הפטר מתשלום חוב מס:

בית משפט זה ציין פעמים רבות, כי בעבירות כלכליות ועבירות המס בכלל זה, על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בהן לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה (ראו בעניין זה ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 721, 727 (2004); ע"פ 624/80 חברת וייס ורנסט נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 211, 217-218 (1981)). נטיית בתי המשפט ליתן משקל להסרת המחדל על ידי העבריין מטרתה להפחית את חומרת המעשים בדיעבד בכך שלפחות החסר בקופה הציבורית שנוצר עקב העבירות נרפא. ברי כי ככל שחסר זה בקופה הציבורית נותר, אף אם מסיבה זו או אחרת אין עוד אפשרות לגבות אותו מעובר העבירה במישור האזרחי, לא ניתן לראות בכך הפחתה בחומרת המעשים ולראות בכך משום "הסרת המחדל" במישור שיקולים זה.

ר' גם רע"פ 7773/16, חננאל נ' מדינת ישראל, מיום 26.10.16, שם נפסק:

אציין, בהקשר זה, כי צדק בית משפט השלום בקביעתו כי את אי-הסרת המחדל מצידו של המבקש יש לשקול כשיקול רלוונטי לחומרה, ואין לקבל את הטעון כי אין לנתון זה כל משקל, אך בשל כך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את המחדל.

אדגיש, כי גם בשים לב לכך שהנאשם לא הפיק ממעשיו רווחים קורלטיביים להיקף החשבוניות אותן הפיץ וקיזז, עדיין מוטלת עליו החובה לשלם את סכומי המס אשר נגרעו מהקופה הציבורית בשל מעשיו.

בנסיבות הענין לא ראיתי הצדקה לחריגה ממתחם העונש ההולם, בשל שיקולי שיקום. אכן, הנאשם עשה מאמץ שיקומי והשתתף בקבוצה טיפולית, אך אין בכך כדי לגבור על חומרת מעשיו והנזק אותו גרם לקופה הציבורית. לפיכך נסיבות חייו של הנאשם וההליך בו השתתף יקבלו את ביטויים בקביעת העונש בצידו הנמוך של המתחם, חרף העובדה שהמחדלים לא הוסרו, אך לא בסטייה מהמתחם.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. שנים עשר חודשי מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 19.11.17.
- ב. שישה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור על עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע, תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ג. שלושה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור על עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון, תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ד. קנס בסך 25,000 ש"ח או חודש מאסר תמורתו. הקנס יחולק ל 25 תשלומים. תשלום ראשון עד ליום 1.12.18 והיתר עד הראשון בחודשים שלאחר מכן.

הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן המעצר "ניצן" ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

ניתן היום, י"ב תשרי תשע"ח, 02 אוקטובר 2017, בנוכחות הצדדים.